

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΘΕΛΕΙ ΕΠ-ΑΝΑΣΤΑΣΗ (του Αλέξη Αλαματίδη)

Όλο και περισσότερο συνειδητοποιούμε τα όρια του Κόσμου μας. Δεν πρέπει να σπαταλήσουμε τα αποθέματά του αλόγιστα. Εκτός και εάν θέλουμε να καταδικάσουμε τους εαυτούς μας σε αργό θάνατο Willy Brandt, Γερμανός Καγκελάριος, 1973 στη σύνοδο του ΟΗΕ

Όπως κάθε μεγάλο κίνημα στο παρελθόν, όπως κάθε μεγάλη ιδέα, όπως καθετί που προσδοκά να αλλάξει τον κόσμο, έτσι και το περιβάλλον για να σωθεί θέλει την επανάστασή του.

Η ιδέα της κάθε επανάστασης βασίζεται στο γεγονός ότι η πλειοψηφία του λαού ζει μέσα στην αδικία. Δημιουργείται ένας επαναστατικός πυρήνας ο οποίος με τη σειρά του παρασέρνει τις λαϊκές μάζες. Οι επαναστάσεις δημιουργούνται από την ανάγκη του κόσμου για κοινωνική δικαιοσύνη, για περισσότερο ελευθερία, για την εξάλειψη της φτώχειας κ.ά.

Σήμερα, η κατάσταση στην οποία έχουμε οδηγηθεί, λόγω των αλόγιστων ανθρωπίνων δραστηριοτήτων, χαρακτηρίζεται ως «χείλος του γκρεμού». Πως όμως μπορεί η ανθρωπότητα να ξεφύγει από αυτήν την κατάσταση και να κλείσει το σύγχρονο Κουτί της Πανδώρας; Πως μπορούμε και πάλι να ελπίζουμε ότι ο κόσμος

αυτός θα διατηρηθεί και για τις επόμενες γενεές; Εδώ ακριβώς ήρθε πλέον ο καιρός και έχουν ωριμάσει οι συνθήκες για ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ!

Η επανάσταση για το περιβάλλον δεν θα γίνει με όπλα από έναν επαναστατικό στρατό που θα κάνει «αντάρτικο», αλλά σε αυτήν θα συμμετέχουν σχεδόν όλοι οι πολίτες του πλανήτη, σε μια συλλογική προσπάθεια για να απελευθερωθούμε από το πετρέλαιο, τη ρύπανση, την καταστροφή και κατά συνέπεια από την κοινωνική αδικία. Η επανάσταση για το περιβάλλον θα στηρίζεται στην επικοινωνία και στο συντονισμό μεταξύ των κατοίκων του πλανήτη οι οποίοι, βασιζόμενοι στα παραπάνω και στο πιο ισχυρό όπλο που έχουν, μπορούν να σώσουν τη Γη από την επικείμενη κλιματική καταστροφή. Το όπλο αυτό είναι η καταναλωτική τους δύναμη. Αυτό που πρέπει ουσιαστικά να αλλάξει είναι ο τρόπος ζωής, αυτό που λένε «life style».

Τη μεταλαμπάδευση της ιδέας για τη σωτηρία του περιβάλλοντος έχει αναλάβει, μεταξύ άλλων, μια μικρή στρατιά διανοούμενων, αυτοί είναι οι σύγχρονοι ηγέτες μιας επανάστασης που κρίνεται ως η αναγκαιότερη όλων των εποχών, μιας και στην ουσία, εδώ διαπραγματεύεται η επιβίωση του ανθρώπινου είδους.

Μέσα σε αυτή τη στρατιά ανθρώπων που μάχονται για το περιβάλλον, θα μπορούσε και ο καθένας από εμάς να έχει θέση. Όλοι μπορούν να κάνουν κάτι για το περιβάλλον, αρκεί να το πιστέψουν και να προσπαθήσουν.

Άνθρωποι της Τέχνης για το Περιβάλλον

Η Φύση ανέκαθεν ενέπνεε τους ανθρώπους της Τέχνης. Χιλιάδες ζωγράφοι, φωτογράφοι, ποιητές, φιλόσοφοι, ηθοποιοί και πολλοί άλλοι, εμπνεύστηκαν και μεταβίβασαν το μεγαλείο της Φύσης μέσα από τα έργα τους στο κοινό τους. Σύμφωνα με τη θρησκευοκεντρική άποψη ο απώτερος σκοπός της Τέχνης είναι το πλησίασμα του ανθρώπου με το θείο μια και ο άνθρωπος αισθανόταν πάντοτε δέος απέναντι στο δημιουργήμα του θεού του. Ένα από τα δημιουργήματα Αυτού είναι και η Φύση. Έτσι πολλοί είναι οι καλλιτέχνες σήμερα οι οποίοι έχουν επιστρατευτεί για

να χρησιμοποιούμε και «επαναστατικούς» όρους στο πλευρό του αγώνα αποτροπής της επικείμενης καταστροφής του περιβάλλοντος. Άλλοι μας μεταφέρουν τις εικόνες της καταστροφής, άλλοι μαρτυρούν μέσα από τα έργα τους για την τελειότητα της Φύσης ευαισθητοποιώντας τους ανθρώπους και άλλοι ταξιδεύουν σε χώρες του Τρίτου Κόσμου και βοηθούν τους ανθρώπους εκεί να καλλιεργήσουν τη γη τους χωρίς να βλάπτουν το περιβάλλον.

Πολλές επαναστάσεις στο παρελθόν έγιναν με σύμμαχο την Τέχνη. Οι αγωνιστές αλλά και ο λαός επηρεαζόταν από τα ρεύματα της Τέχνης τα οποία συμβάδιζαν πάντοτε με τις κοινωνικές και πολιτικές αλλαγές. «Η ζωγραφική δεν εφευρέθηκε για να διακοσμή τις κατοικίες αλλά είναι περισσότερο ένα όπλο», είχε πει κάποτε ο Πάμπλο Πικάσο.

Μπορεί και οι κυβερνήσεις να παίρνουν «μέτρα» υπέρ του περιβάλλοντος, αλλά συνήθως αυτά δεν είναι ουσιαστικά, ή εφαρμόζονται με μεγάλη καθυστέρηση. Ο αγώνας των μεμονωμένων ανθρώπων είναι πιο άμεσος, έχοντας και μεγαλύτερο αντίκτυπο στην κοινωνία.

Chris Jordan (Φωτογράφος, Σηάτλ Η.Π.Α.)

Portraits of Loss from an Unnatural Disaster

Το έργο του Αμερικανού καλλιτέχνη απεικονίζει τη σκληρή πραγματικότητα μετά το πέρασμα του τυφώνα «Κατρίνα» από τη Νέα Ορλεάνη τον Αύγουστο του 2005. Οι φωτογραφίες του τραβήχτηκαν τρεις μήνες μετά την καταστροφή και καταγράφουν την πρωτοφανή σφοδρότητα του τυφώνα. Ο Jordan πιστεύει, όπως και πολλοί ειδικοί επιστήμονες, ότι η τόσο μεγάλη καταστροφική δύναμη του τυφώνα οφείλεται και στις κλιματικές αλλαγές στις οποίες έχει συντελέσει κατά πολύ το «American way of life». Οι εικόνες του φωτογράφου είναι συγκεντρωμένες σε ένα καλαίσθητο λεύκωμα και προτρέπουν τον αναγνώστη να προβληματιστεί για το προσωπικό του φταίξιμο και συμμετοχή στον τυφώνα Κατρίνα. Οι 1.800 νεκροί και οι εκατοντάδες χιλιάδες άστεγοι έγιναν μάρτυρες μιας από τις μεγαλύτερες καταστροφές που έπληξαν τις Η.Π.Α. (Chris Jordan, *In Katrina's Wake: Portraits of Loss from an Unnatural Disaster*, Princeton Architectural Press 2006).

Paola Pivi (Καλλιτέχνης, Μιλάνο Ιταλία)

Ζέβρες στα Χιόνια

Μήπως πρόκειται για φωτομοντάζ, ή κάποιο μαγικό κόλπο του Photoshop; Αυτό αναρωτιούνται όσοι δουν για πρώτη φορά τις φωτογραφίες της Ιταλίδας φωτογράφου. Και όμως η καλλιτέχνιδα μπήκε στον κόπο να μεταφέρει δύο ζέβρες, που κανονικά ζουν στην Αφρική, αεροπορικώς μέχρι την Αλάσκα και να τις φωτογραφίσει εκεί! Μια άλλη φορά είχε φωτογραφίσει κροκόδειλους μέσα σε σαντιγί και έναν γάιδαρο πάνω σε βάρκα! Με τον τρόπο αυτό η Pivi θέλει να τονίσει το παράλογο και το ασυνάρτητο που φέρνουν μαζί τους οι κλιματικές αλλαγές. Η μετατόπιση των κλιματικών περιοχών του πλανήτη έχει κιόλας ξεκινήσει. Εκεί που πριν λίγα χρόνια υπήρχαν πάγοι μπορεί να δημιουργηθεί ένα πράσινο οικοσύστημα. Στους τροπικούς μπορεί να δημιουργηθούν έρημοι και το βόρειο ημισφαίριο να βυθιστεί σε πολικό ψύχος. Παρότι η φωτογράφος δυσκολεύτηκε στην αρχή να συνδέσει τη δουλειά της με την προστασία του περιβάλλοντος, ύστερα από αρκετή σκέψη και αναζήτηση, βρήκε τον δικό της τρόπο να προβληματίσει τον κόσμο, μέσα από το παράλογο που εμπεριέχουν οι εικόνες της. Και από αυτό το παράλογο δεν απέχουμε πλέον μακριά. Οι φωτογραφίες της δημοσιεύονται στον ιταλικό Τύπο και προκαλούν πάντοτε το ενδιαφέρον των αναγνωστών

Christopher LaMarca (Φωτογράφος, Σαν Φραντσίσκο Η.Π.Α.)

Οι Υπερασπιστές των Δασών

Πολλοί καλλιτέχνες χρησιμοποιούν μαζί με την τέχνη τους και τον ακτιβισμό για να κάνουν τη δική τους παρέμβαση στην προστασία του περιβάλλοντος. Ο ακτιβισμός έχει άλλη δυναμική και πολλές φορές ταρακουνάει τον λαό αλλά και τις αρχές.

Ο τελευταίος τρόπος που σου απομένει να σώσεις ένα δέντρο ή ένα δάσος, είναι να το κατοικίσεις! Στις ΗΠΑ τους αποκαλούν «treehuger» («αγκαλιαστές δέντρων») και είναι άνθρωποι πάσης ηλικίας οι οποίοι εμποδίζουν τις Αρχές και τους ξυλοκόπους να κόψουν τα δέντρα σε πολλές περιοχές της Αμερικής. Οι ίδιοι αποκαλούν τους εαυτούς τους «Forest Defenders» (υπερασπιστές

των δασών) και μένουν πολλές φορές για μήνες μέσα σε αντίξοες συνθήκες γαντζωμένοι πάνω σε δέντρα, τα οποία οι αρχές έχουν προγραμματίσει να κόψουν, αποχαρακτηρίζοντας δασικές περιοχές μήπως σας θυμίζει κάτι από Ελλάδα αυτό; Για αποχαρακτηρισμούς δασών εκκρεμούν μηνύσεις κατά του προέδρου Μπους από τις πολιτείες Όρεγκον, Νέο Μεξικό και Καλιφόρνια! Ο Christopher LaMarca ακολουθεί και φωτογραφίζει τους «Defenders», τους ξυλοκόπους και τις Αρχές, από το 2003. Η δουλειά του καλλιτέχνη υπάρχει στο www.christopherlamarca.com.

Michael Pinsky (Σχεδιαστής Πόλεων, Λονδίνο Αγγλία)

«Αμφίβιος Κόσμος»

Μια αμαξοστοιχία αμφίβιων αυτοκινήτων ανεβαίνει έναν ποταμό. Οι θεατές βλέπουν τις στέγες των σπιτιών να εξέχουν μέσα στα νερά μιας (μόνιμα) πλημμυρισμένης πόλης, οι οποίες δίνουν την εικόνα για τις πόλης του μέλλοντος. Ο καλλιτέχνης και σχεδιαστής πόλεων Pinsky μάς μεταφέρει στο μέλλον, στο αμφίβιο μέλλον των πόλεων μας, όταν οι ποταμοί θα έχουν μεταμορφωθεί σε δρόμους και οι δρόμοι σε ποταμούς! Η εγκατάσταση του καλλιτέχνη, που φέρει το όνομα «Come Hell or High Water», εκτέθηκε για πρώτη φορά στην πρώτη παγκόσμια σύνοδο κορυφής της Τέχνης και προκάλεσε έντονο προβληματισμό στους κύκλους της Τέχνης και όχι μόνο.

Με την άνοδο της θερμοκρασίας και το λιώσιμο των πάγων, η στάθμη των υδάτων θα ανέβει (άγνωστο ακόμη ακριβώς πόσο) και πολλές παραθαλάσσιες ή παραποτάμιες πόλεις θα αντιμετωπίσουν σοβαρά προβλήματα πλημμύρων. Ο 19ος αιώνας με την εφεύρεση του κινητήρα εσωτερικής καύσης «απελευθέρωσε» τους ποταμούς από τις ανθρώπινες μεταφορές αγαθών και τις μετατόπισε στους δρόμους. Οι δρόμοι αυτοί φαίνεται να ξαναγίνονται ποταμοί στους οποίους θα κυκλοφορούν αμφίβια πλέον αυτοκίνητα! Το συνολικό έργο του καλλιτέχνη και πολλές ενδιαφέρουσες απόψεις του βρίσκονται στο www.michaelpinsky.com.

Nick Cobbing (Ερευνητής-φωτογράφος, Λονδίνο, Αγγλία)

Η Αρκτική Εμπνέει

Η οργάνωση «Cape Farewell» φέρνει κοντά επιστήμονες,

καλλιτέχνες και δασκάλους. Όλοι μαζί ταξιδεύουν με το πάνω από εκατό ετών ολλανδικό ιστιοφόρο «Noordelicht» σε παγωμένες θάλασσες από την Ανταρκτική μέχρι το Βόρειο Πόλο. Ερευνούν και καταγράφουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, εμπνέονται από το περιβάλλον, παράγοντας έργο που διαθέτουν στο ευρύ κοινό: φωτογραφίες, ταινίες, έργα τέχνης και Live Webcasts δημιουργούνται κάτω από αντίξοες συνθήκες, δίνοντας τη δυνατότητα σε όλο τον κόσμο να δει από κοντά πως λιώνουν οι πάγοι και πως ένα ολόκληρο οικοσύστημα (αυτό των Πόλων) κινδυνεύει να καταστραφεί με ανυπολόγιστες επιπτώσεις στον πλανήτη. Ο Nick Cobbing συμμετέχει στην αποστολή ως φωτογράφος. Η δουλειά του υπάρχει στην προσωπική του ιστοσελίδα (www.Nickcobbing.co.uk), όπου και διαφαίνεται γιατί ο καλλιτέχνης έχει αποσπάσει πολλά διεθνή βραβεία. Στο www.Carefarewell.com, μια πραγματικά ενδιαφέρουσα ιστοσελίδα, μπορεί κανείς να πληροφορηθεί για έργο της παραπάνω οργάνωσης, να γνωρίσει τους σύγχρονους «επαναστάτες» που παλεύουν σε θερμοκρασίες πολλών βαθμών υπό του μηδενός για την προστασία του περιβάλλοντος. Με τις κατάλληλες προϋποθέσεις μπορεί κανείς να συμμετάσχει στη αποστολή!

Mitch Epstein (Καλλιτέχνης, Νέα Υόρκη Η.Π.Α.)

«American Power»

Από τις καμινάδες του τεράστιου εργοστασίου παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας Gavin Coal Power Plant στο Οχάιο των Η.Π.Α., που χρησιμοποιεί ως καύσιμο τον άνθρακα, εκλύονται το χρόνο 19 εκατομμύρια τόνοι CO₂. Τόσο διοξείδιο του άνθρακα (ο βασικός υπαίτιος για το φαινόμενο του θερμοκηπίου) εκλύει σε έναν χρόνο ολόκληρη η Εσθονία! Σε αυτά προσθέστε και μερικές χιλιάδες τόνους άλλα δηλητήρια που και αυτά επιβαρύνουν το περιβάλλον αλλά και την υγεία των 200 ανθρώπων που ζουν στο μοναδικό χωριό της περιοχής, το Cheshire. Όλοι οι κάτοικοι του χωριού αρρώστησαν από την ρύπανση που προκαλεί το εργοστάσιο και μήνυσαν την εταιρεία ηλεκτρισμού. Η τελευταία (ΑΕΡ) αγόρασε τότε όλη την έκταση του χωριού έναντι 20 εκατομμυρίων δολαρίων, με αποτέλεσμα οι κάτοικοί του να εγκαταλείψουν μετοικώντας αλλού (θυμίζει κάτι από ΔΕΗ και μερικά χωριά στο

νομό Κοζάνης).

«American Power» έχει ονομάσει ο Epstein την τελευταία του φωτογραφική δουλειά. Η λέξη power έχει δύο έννοιες: από την μια σημαίνει ενέργεια και από την άλλη σημαίνει εξουσία. Ο καλλιτέχνης μέσα από εικόνες εργοστασίων παραγωγής ενέργειας, διυλιστηρίων και αγωγούς φυσικού αερίου, δείχνει την επίδραση αυτών στο περιβάλλον και στις ανθρώπινες ζωές, αλλά και την σχέση της ενέργειας με την εξουσία. Η δουλειά του καλλιτέχνη έχει φιλοξενηθεί από πολλά μουσεία σε όλο τον κόσμο. Στον αγώνα του να αναδείξει τα προβλήματα που προκαλεί η παραγωγή και η μεταφορά της ενέργειας στο περιβάλλον, χρησιμοποιεί ως μέσο την φωτογραφία εκδίδοντας βιβλία, την παραγωγή ταινιών μικρού μήκους και video installations. Μια ιδέα για το έργο του υπάρχει στο www.Mitchepstein.net.

Yannick Monget (Συγγραφέας επιστημονικής φαντασίας, Vaux Γαλλία)

The World Tomorrow

Με το βιβλίο του αυτό ο συγγραφέας μάς επιτρέπει να ρίξουμε μια ματιά στον κόσμο του μέλλοντος. Αυτή η ματιά στο μέλλον, μας ταξιδεύει στο παρελθόν! Πολλά γνωστά μνημεία σε όλο τον κόσμο έχουν γίνει αγνώριστα. Η μεταβολή του καιρού και η μετάπτωση των κλιματικών ζωνών έχουν ως αποτέλεσμα η Ουάσιγκτον ακατοίκητη πια να έχει μετατραπεί σε ζούγκλα. Κάτω από τον πύργο του Ίφελ υπάρχει βλάστηση παρθένου δάσους, ενώ πόλεις όπως η Αθήνα και το Κάιρο έχουν μετατραπεί σε ερήμους. Οι εικόνες του Monget έχουν δημιουργηθεί σε ηλεκτρονικό υπολογιστή, χρησιμοποιώντας προγράμματα επεξεργασίας εικόνας τελευταίας τεχνολογίας και μας δείχνουν την κατάντια και τα απομεινάρια μιας υπερδύναμης αλλά και του υπόλοιπου κόσμου. Ένας ολόκληρος πολιτισμός κατεστραμμένος, τοποθεσίες και μνημεία όπως θα μπορούσαν να είναι στο μέλλον, μετά από την κλιματική καταστροφή. Το Λονδίνο κάτω από πάγο, το Βερολίνο βυθισμένο μέσα στην έρημο, τα Ιλίσια Πεδία στο Παρίσι και η Κόκκινη Πλατεία στη Μόσχα βρίσκονται μέσα σε καταπράσινες (χωρίς ανθρώπους) οάσεις. Εικόνες όχι και τόσο απίθανες σε ένα

αβέβαιο μέλλον, άλλες δείχνουν την καταστροφή και άλλες αφήνουν μια ελπίδα να αιωρείται για το ότι μπορεί και κάτι να σωθεί μετά από μια κλιματική καταστροφή.

Ο συγγραφέας και φοιτητής Γεωλογίας, παρά το νεαρό της ηλικίας του, είναι ιδρυτής της «LANkaa Group», μιας οργάνωσης που αγωνίζεται για την προστασία του περιβάλλοντος, η οποία εξελίσσει πρωτοποριακά προγράμματα που εφαρμόζονται σε όλη την Ευρώπη.

Leonardo DiCaprio, (Ηθοποιός και παραγωγός, Λος Άντζελες Η.Π.Α.)

Εξήντα συνολικά ειδικούς στο θέμα «Περιβάλλον» επιστράτευσε ο γνωστός ηθοποιός για να γυρίσει το ντοκιμαντέρ 11th hour. Προσωπικότητες, όπως ο παγκοσμίου φήμης φυσικός Stephen Hawking, έχουν την ευκαιρία να πουν την γνώμη τους ανοιχτά, χωρίς καμία λογοκρισία, χωρίς να ληφθούν υπόψη τα συμφέροντα των πολυεθνικών εταιριών. Εκτός από τις 60 (!) μικρού μήκους συνεντεύξεις των ειδικών για το περιβάλλον και γνωστών προσωπικοτήτων, ο κινηματογραφικός φακός μάς ταξιδεύει πάνω από τροπικά δάση και φλεγόμενες πετρελαιοπηγές.

Ο DiCaprio αγωνίζεται εδώ και χρόνια για την προστασία του περιβάλλοντος και είναι μια από τις πιο σημαντικές προσωπικότητες του κινήματος «Lohas». Αυτό απαρτίζεται από ευκατάστατους ανθρώπους που ζουν με υποδειγματικό τρόπο τη ζωή τους, προστατεύοντας τη Φύση.

«Από μικρός έβλεπα ντοκιμαντέρ για τη Φύση και γνωρίζω πολύ καλά πόσο μπορούν να επηρεάσουν τους ανθρώπους. Διάλεξα τους καλύτερους για να πουν τη γνώμη τους σε όλο τον κόσμο, χωρίς λογοκρισίες, χωρίς συμφέροντα εταιριών. Ξέρω πως με την ταινία αυτή θα συγκρουστώ και πολιτικά, αλλά η κυβέρνηση των Η.Π.Α. και οι μεγάλες εταιρίες πρέπει επιτέλους να καταλάβουν πως ο χρόνος μας τελείωσε και πως πρέπει να εφαρμοστούν τεχνολογίες φιλικές προς το περιβάλλον, οι οποίες ήδη υπάρχουν, αλλά δεν προωθούνται από την κυβέρνηση. Ο κάθε Αμερικάνος, αλλά και όλοι οι πολίτες του κόσμου μπορούν να συμβάλλουν σε αυτό. Δεν

ψηφίζουμε μόνο όταν βρισκόμαστε στην κάλπη αλλά και κάθε φορά που αγοράζουμε κάτι. Έτσι θα αποφασίζουμε εμείς για τι θα μας πουλάνε οι εταιρίες», δήλωσε ο DiCaprio σε πρόσφατη συνέντευξη του σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος και το ντοκιμαντέρ του. Πληροφορίες για το κίνημα Lohas υπάρχουν στο www.lohas.tribe.net, ενώ για το περιβαλλοντικό ντοκιμαντέρ στο <http://wip.warnerbros.com/11thhour>.

Η ιδέα της κάθε επανάστασης βασίζεται στο γεγονός ότι η πλειοψηφία του λαού ζει μέσα στην αδικία.

«Η ζωγραφική δεν εφευρέθηκε για να διακοσμή τις κατοικίες αλλά είναι περισσότερο ένα όπλο», Πάμπλο Πικάσο.

Ο τελευταίος τρόπος που σου απομένει να σώσεις ένα δέντρο ή ένα δάσος, είναι να το κατοικήσεις!

«Δεν ψηφίζουμε μόνο όταν βρισκόμαστε στην κάλπη αλλά και κάθε φορά που αγοράζουμε κάτι. Έτσι θα αποφασίζουμε εμείς για τι θα μας πουλάνε οι εταιρίες» Leonardo DiCaprio

! Ο Αλέξης Αλαματίδης είναι εκδότης του περιοδικού Δυτικώς, και ασχολείται με τη φωτογραφία και το περιβάλλον. Το άρθρο δημοσιεύθηκε στο περιοδικό ZENITH.

Πηγή: Ιδεότοπος, ideotopos.gr

Φωτογραφία: wikimedia.org